

Maria Dayczak-Domanasiewiczowa

Bielany pod Krakowem, obrazy z kaplicy św. Romualda

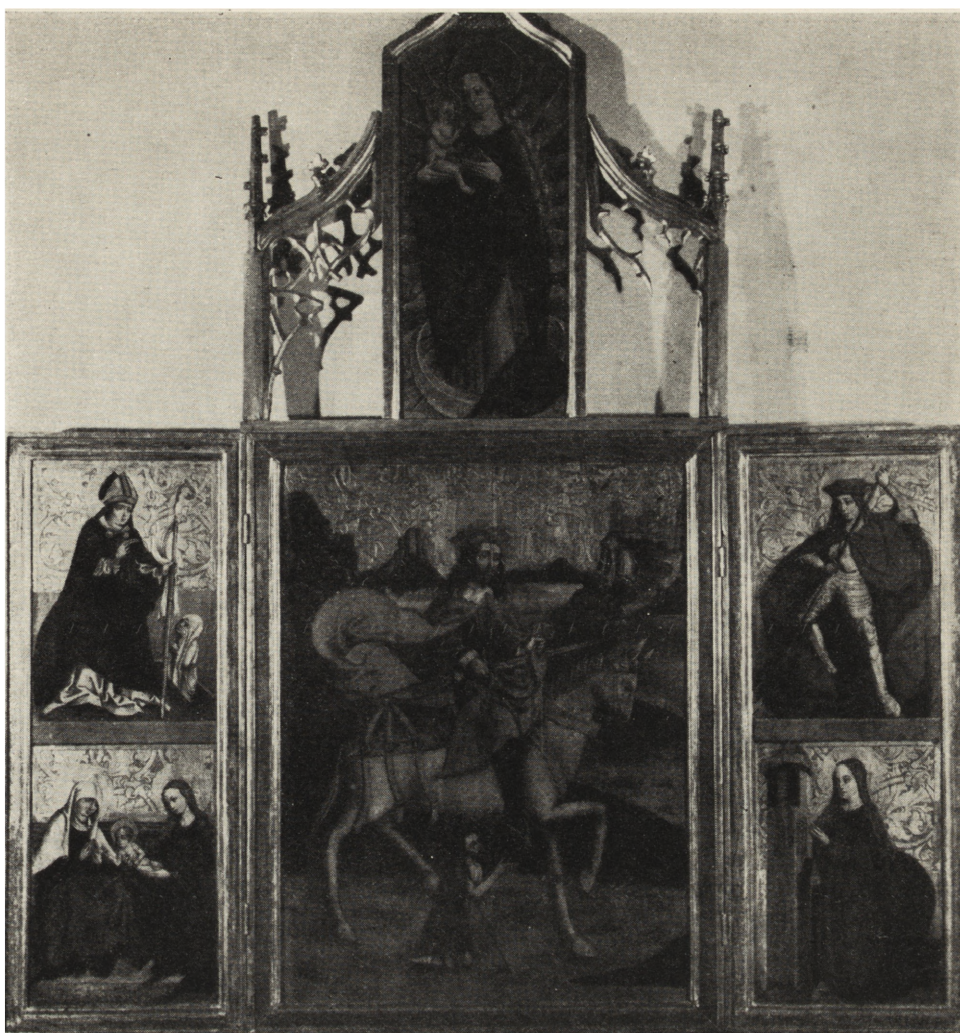
Ochrona Zabytków 16/3 (62), 67-68

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ryc. 9. Grywałd, tryptyk z początku XVI w., stan po konserwacji (fot. K. Nowacki)

malowidła usuwano chemicznie. Przy utrwalaniu malowideł stosowano 5-procentowy roztwór polioctanu winylu w acetonie. Koncepcja konserwatorska ekspozycji malowideł kościoła w Podolu polega na pełnej konserwacji autentycznych fragmentów bez stosowania jakichkolwiek uzupełnień.

Grywałd, tryptyk św. Marcina

Gotycki, z początku XVI w. Konserwację wykonał Oddział Krakowski PKZ (art. kons. M. Wójcik przy współpracy art. kons. C. Wójtowicz i B. Kocurek).

Zachowane we wnętrzu kościelnym części zdemontowanego ołtarza poddano konserwacji, zestawiając w pierwotną całość (ryc. 9). Całkowicie przemalowane było przedstawienie Matki Boskiej z Dzieciątkiem oraz częściowo obraz środkowy i awersy skrzydeł. Przy konserwacji przyjęto zasadę nie uzupełniania powierzchni malarskiej, jedynie grunt w miejscach ubytków malowidła nieco spatynowano w celu kolorystycznego związania całości. Nie uzupełniano również fragmentów maswerkowego zwieńczenia. Koncepcja ta, mimo oddania zabytku do celów kultowych, jest słuszna zarówno z punktu widzenia konserwatorskiego jak też estetycznego i uzasadniona ze względu na charakter zniszczeń oraz wartość artystyczną zabytku. Podobnie jak konserwacja polichromii w Podolu, realizuje ona zasadę zachowania, utrwalenia i ekspozycji autentycznego zabytku bez rekonstrukcji. Konserwacja tryptyku z Grywałdu stanowi etap zamykający wieloletnie zabiegi konserwatorskie prowadzone przez Oddział Krakowski PKZ przy malowidłach ściennych tamtejszego kościoła.

Bielany pod Krakowem, obrazy z kaplicy św. Romualda

Obrazy na ścianach kaplicy św. Romualda w Kościele oo Kamedułów na Bielanych pod Krakowem przedstawiające sceny z życia świętego. Malowane olejno na płótnie na gruncie z glinki żelazowej. Związane są z warsztatem Tomasza Dola-belli i pochodzą z ok. 1650 r. Konserwację ich przeprowadził w latach 1961—1962 Oddział Krakowski PKZ. Wszystkie obrazy okazały się całkowicie przemalowane w XIX w. i prawdopodobnie wcześniej. Ze względu na duże ubytki oryginału, nie

Ryc. 10. Bielany pod Krakowem, kościół oo Kamedułów, obraz z kaplicy św. Romualda ok. 1650 r., stan po konserwacji
(fot. PKZ Kraków)

usuwano w wielu wypadkach, warstwy przemalowań i rekonstrukcji. Na przykład na obrazie „Odwiedziny św. Romualda u cesarza Ottona” (ryc. 10) dwie widoczne u dołu postacie należą do warstwy późniejszej. Wyjątkowo w scenie „Objawienie się św. Apolinarego św. Romualdowi” zdecydowano się na całkowite usunięcie warstwy późniejszej. Okazało się przy tym, że odsłonięte malowidło, stosunkowo niewiele wcześniejsze od przemalówki, przedstawia kompozycję tej samej treści i o podobnym układzie, ale o zmienionych szczegółach i proporcjach elementów. Pierwotna warstwa malowidła reprezentuje w tym wypadku niższą wartość artystyczną od przemalówki. Można zatem przyjąć, że gdy wstępne badania technologiczne nie dostarczają przekonujących argumentów za usunięciem przemalówki, należy raczej zaniechać tego zabiegu.

Na podstawie materiałów Konserwatora Zabytków woj. krakowskiego oraz Działu Dokumentacji Naukowej i Pracowni Malarstwa PKZ Oddziału Krakowskiego opracowała.

Maria Dayczak-Domanasiewiczowa